

KOCHANE ŚWIETLIKI,

NIESTETY ZNÓW NADSZEDŁ CZAS NAUKI ZDALNEJ, ALE MIEJMY NADZIEJĘ, ŻE JUŻ NIEDŁUGO ZNÓW ZOBACZYMY SIĘ W MURACH NASZEJ SZKOŁY. NA POPRAWĘ HUMORU PRZYGOTOWAŁAM DLA WAS TROCHĘ CIEKAWOSTEK O ŚWIĘTACH WIELKIEJ NOCY, PIOSENEK, A TAKŻE PROPOZYCJI PRAC PLASTYCZNYCH.

Życzę Wam wesółych Świąt, dużo uśmiechu i spotkania Zajączka 😊

Wasza pani Ania Synowiec

Co to jest Wielkanoc?

Wielkanoc jest świętem nawiązującym do ostatnich dni życia Jezusa Chrystusa. W tradycji chrześcijańskiej obchodzi się Wielki Tydzień, w którym najważniejsze dni to piątek, sobota i niedziela, zwane Triduum Paschalnym. Wedle tradycji biblijnej Chrystus zmartwychwstał nocą, stąd też nawiązanie w nazwie świąt i podkreślenie tej pory dnia (tak jak całego tygodnia) mianem „Wielkiej Nocy”.

Obchody Wielkiego Tygodnia

- **Wielki Piątek** upamiętnia śmierć Jezusa na krzyżu,
- **Wielka Sobota** to dzień, w którym święci się pokarmy w koszykach, odwiedza symboliczny grób, w którym znajduje się ciało mesjasza, który niebawem zmartwychwstanie.
- **Wielka Niedziela** to dzień, w którym celebруем zmartwychwstanie Chrystusa i jest to najważniejszy dzień świąt wielkanocnych.
- **Poniedziałek Wielkanocny**, zwany także Lanym Poniedziałkiem oraz Śmigusem-dyngusem. W polskiej tradycji jest to dzień, w którym oblewamy się wzajemnie wodą.

Co wsadzamy do koszyczka wielkanocnego?

- **Wędlina** - zapewnia zdrowie, płodność i dostatek. Święci się przede wszystkim wędlinę, np. kawałek szynki, kielbasy.
- **Sól** - oznacza prostotę życia. Dodaje potrawom smaku, chroni przed zepsuciem i ma właściwości oczyszczające. Kiedyś wierzono, że potrafi odstraszyć zło.
- **Jajko** - Jest znakiem zwycięstwa nad śmiercią, odradzającego się życia i płodności. Do koszyczka wkłada się jajka ugotowane na twardo. Najczęściej są to pisanki.
- **Baranek** - oznacza pokorę i łagodność. Ten z czerwoną chorągiewką jest symbolem Chrystusa Zmartwychwstałego.
- **Chleb** - to pokarm podstawowy symbolizujący Ciało Chrystusa, gwarantujący dobrobyt i pomyślność. Święci się zwykle kilka kromek chleba.
- **Pieprz** - zwykle święci się zmielony pieprz czarny – symbol gorzkich ziół. Posypujemy nim (i solą) jajko, którym dzielimy się w świąteczną niedzielę.
- **Ciasto** - ta tradycja obowiązuje od niedawna. Jest symbolem umiejętności i doskonałości. Najlepiej włożyć do koszyczka np. kawałek babki wielkanocnej domowego wypieku.

Wielkanocne tradycje i obyczaje w Polsce

Malowanie jaj

Tuż przed Świętami przychodzi czas na kreatywny i jeden z przyjemniejszych zwyczajów wielkanocnych: **malowanie pisanek**. Jajka od dawna są symbolem rodzącego się życia, co bezpośrednio odnosi się do zmartwychwstania Jezusa Chrystusa. Dawniej uważano, że naturalnie barwione (np. w wywarze z cebuli) jajka mają magiczną moc i mogą leczyć choroby.

Pisanki były od zawsze związane z tradycjami wielkanocnymi, jednak w poszczególnych regionach Polski różnie się je nazywa. Na północy mamy do czynienia z **kraszankami** (gotuje się je w barwnym wywarze, a następnie wydrapuje na nich różne wzory). W okolicach Krakowa i Łowicza występują **nalepianki**, czyli jajka ozdobione wycinankami z papieru (zwłaszcza przedstawiającymi ornamenty ludowe). Z kolei na Mazowszu można spotkać **oklejanki** – wydmuszki udekorowane kolorową włóczką (na pierwszy rzut oka wyglądają jak sztuczne jajka lub zabawki).

Dawną, obecnie rzadko obchodzoną, zabawą wielkanocną była **walatka** („wybitki”). Jej reguły były bardzo proste. Przeciwnicy toczyli na stole swoje pisanki, przegrywał ten, którego jajko jako pierwsze zostawało rozbite. W innym wariantcie stukano się czubkami jajek do momentu, aż skorupka któregoś z nich pękła.

Lany poniedziałek

W **Wielki Poniedziałek** (drugi dzień Świąt) przypada oczekiwany, zwłaszcza przez najmłodszych, **lany poniedziałek**, inaczej zwany **śmigusem-dyngusem**. Zwyczaj oblewania ludzi wodą pochodzi jeszcze z czasów pogańskich, choć dawniej śmigus i dyngus były odrębnymi obrządkami.

- o podczas **śmigusa** chłopcy delikatnie smagali gałązkami wierzby łądki napotkanych dziewcząt, ewentualnie kropili panny wodą – stąd wyrosła obecna tradycja wielkanocna.
- o w trakcie **dyngusa** chodziło się od domu do domu, w formie życzeń oraz śpiewu prosząc o słodycze czy pieniądze.

Obecnie dzieci mogą kupić specjalne psikawki lub plastikowy pistolet i w ramach zabawy nawzajem polewać się wodą. W niektórych gospodarstwach obowiązuje też tradycja budzenia domowników z samego rana za pomocą zimnej wody. Nie każdy marzy o tym, by zostać zmoczony wodą. Tradycja ta ma jednak pozytywne podłoże – bycie mokrym podczas śmigusa-dyngusa zwiastuje szczęście.

Zanikającym już zwyczajem podczas Wielkanocy w Polsce jest tzw. **kurek dyngusowy**. Obchodzi się go równorzędnie z lanym poniedziałkiem. Na czym polega? Młodzieńcy jeżdżą z kogutem (dawniej żywym, dziś zastąpionym sztucznym, np. z ciasta lub gliny) na wózku przez całą wieś. Śpiewają, zbierają pieniądze i drobne upominki, a napotkane dziewczęta polewają wodą.

Inne tradycje w różnych regionach Polski

Szukanie jajek wielkanocnych

W zachodniej części Polski powszechny jest zwyczaj „szukania zajączka”, czyli drobnych upominków lub słodczy. Zajązek zostawia podarunki na Śląsku, Pomorzu Zachodnim i w Wielkopolsce. Przychodzi nad ranem w Wielką Niedzielę (w niektórych rejonach Polski – w Wielki Czwartek).

Zajązek jest wielkanocnym odpowiednikiem Świętego Mikołaja. Przynosi jednak skromniejsze prezenty. Wkłada je do specjalnego koszyczka albo chowa po całym domu lub ogrodzie, aby po zjedzonym śniadaniu dzieci mogły wyruszyć na małe poszukiwania. Ten zwyczaj wielkanocny przywędrował do Polski najprawdopodobniej z Niemiec i krajów anglosaskich. Tam szukanie podarunków od zajączka od dawna jest bardzo popularne.

Przywołówki

Inną tradycją wielkanocną na Kujawach były tzw. przywołówki – zwyczaj obchodzony wieczorem w Niedzielę Wielkanocną. Na czym to polegało? Chłopcy z całej wsi zbierali się na centralnym placu. Następnie wspinali na podwyższenie (np. mur albo drzewo) i „przywoływali” okoliczne dziewczęta: wygłaszali dla nich wierszyki czy śpiewali piosenki. Czasami obdarowywali je także drobnymi prezentami, aby „wykupić” sobie ich sympatię.

Śmiergust

Śmiergust to bardzo podobny do śmigusa-dyngusa zwyczaj wielkanocny, jednak obchodzony w nieco innej formie. Odbywa się w Wielki Poniedziałek i występuje tylko na Śląsku, zwłaszcza w Wilamowicach.

Podczas śmiergusta chłopcy przebierają się w kolorowe stroje, zakładają kapelusze ozdobione bibułą i często zasłaniają twarze ręcznie wykonanymi maskami. Następnie zaczynają specjalny obrzęd. Przy dźwiękach muzyki chodzą od domu do domu, napotkane dziewczęta oblewają wodą, po czym wspólnie z nimi tańczą i śpiewają. Jak w przypadku tradycyjnego śmigusa-dyngusa – mokre panny mają mieć większe szanse na szybkie zamążpójście.

Siuda Baba

Siuda Baba to kolejna tradycja wielkanocna z małopolski. Jej korzeni należy szukać w pogańskich zwyczajach związanych z przepędzaniem zimy. Według legendy w świątyni w Lednicy Górnej mieszkała kiedyś kapłanka. Przez cały rok strzegła ognia i tylko raz w roku wychodziła z ukrycia, aby znaleźć następczynię i zabrać ją ze sobą. Dziewczęta chowały się wtedy w domach, ponieważ wybór kapłanki był ostateczny i nie można się było wykupić.

Obecnie święto Siudej Baby odbywa się w Poniedziałek Wielkanocny. Obchodzone jest wyłącznie w Lednicy Górnej oraz Wieliczce (choć tam w nieco zmienionej formie). Za kapłankę przebiera się młody mężczyzna. Maluje on całe ciało sadzą, zakłada korale z kasztanów, ziemniaków lub z drewna. Następnie wspólnie z orszakiem chodzi od domu do domu, aby zebrać jak najwięcej datków. Poczernienie twarzy przez Siudą Babę przynosi szczęście, a dziewczętom ma zwiastować szybkie zamążpójście.

Piosenki wielkanocne

„Pisanki, kraszanki, skarby wielkanocne”-

<https://www.youtube.com/watch?v=qKY9oeELKn4>

„Znaki Wielkanocy”-

<https://www.youtube.com/watch?v=OCmZrAz3t-U>

„Święta tuż, tuż (Wielkanoc)”-

https://www.youtube.com/watch?v=pNoD_565U08

„Zając”- <https://www.youtube.com/watch?v=wHBttUjMPHc>

„Bajkowe pisanki”-

<https://www.youtube.com/watch?v=qT4hdSDVzSQ>

Propozycje prac plastycznych

Pisanki z cukrem

Materiały i przybory:

- wydmuszki
 - patyczki do szaszłyków
 - farba plakatowa
 - pędzelki, podkładki [u nas talerzyki]
 - miseczka z kilkoma łyżkami cukru
 - bryła plasteliny
1. Osuszoną wydmuszkę nabijamy na patyczek od szaszłyka, jeśli wydmuszka rusza się na patyczku, to z jednej strony zabezpieczamy ją odrobiną plasteliny. Tak przygotowaną wydmuszkę dokładnie malujemy farbami.
 2. Pomalowaną wydmuszkę umieszczamy nad talerzykiem i jeszcze mokrą posypujemy dokładnie cukrem. Nadmiar cukru strząsamy na talerzyk a potem wsypujemy z powrotem do miseczki.
 3. Tak przygotowane pisanki na patyczkach wbijamy w bryłę plasteliny i pozostawiamy do wyschnięcia.

Żonkile z opakowania po jajkach

Materiały i przybory:

- *kartonowe opakowanie po jajkach*
- *pałeczki do sushi*
- *farby plakatowe,*
- *pędzel*
- *pojemnik na wodę i podkładka*
- *nożyczki*
- *klej, np. Magic*

1. Z opakowania po jajkach wycinamy następujące elementy:

2. Pałeczki od sushi malujemy na zielono a elementy żonkili oczywiście na żółto i pozostawiamy do wyschnięcia.

3. Sklejamy tutkę z kwiatkiem a całość przyklejamy do patyczka. Zrobione! Im więcej kwiatów przygotujemy, tym lepiej będzie prezentował się nasz bukiet.

Rzeżucha w skorupkach jajek

Materiały i przybory:

- skorupki od jajek
- kartonowe opakowanie po jajkach
- nożyczki
- wata
- nasiona rzeżuchy
- woda
- czarny marker

1. Z opakowania po jajkach wycinamy krążki jako podstawki do trzymania skorupki jajek.
2. Do skorupki jajek wkładamy watę, nasączamy ją wodą a następnie siejemy rzeżuchę. Pamiętajmy aby codziennie ją podlewać!
3. Przed podaniem rzeżuchy na stół rysujemy na skorupkach jajek śmieszne miny. Na wyrośnięcie takiej rzeżuchy, jak ta na naszym zdjęciu, potrzeba 4 dni.

Wesołych Świąt!

